

Кляп Маріанна Іванівна,

ORCID ID: 0000-0003-4677-8718

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри фізичної терапії, реабілітації,

спеціальної та інклюзивної освіти

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ТА ВИХОВАННІ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

MODERN INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING AND UPBRINGING CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES IN A PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION WITH INCLUSIVE EDUCATION

Стаття висвітлює проблему використання сучасних інноваційних технологій у практиці роботи закладів дошкільної освіти, зокрема з інклюзивним навчанням. Актуальність дослідження ґрунтується на оновленні Базового компоненту дошкільної освіти, уведенням в дію нового Закону України «Про дошкільну освіту», новаціями в організації інклюзивної та спеціальної освіти для дошкільників з особливими освітніми потребами. У роботі проаналізовано сутність поняття «інноваційні технології» у дошкільній освіті, висвітлено їх види та шляхи використання, розкрито корекційний потенціал цих методів для розвитку когнітивних, сенсорних, соціо-комунікативних та моторних здібностей дошкільників, в тому числі дітей з інтелектуальними порушеннями.

Окремо висвітлено специфіку використання інноваційних технологій для дошкільників з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями інтелекту, в умовах інклюзивного навчання. Показано, що ці технології відкривають нові можливості для розвитку дітей зазначеної категорії, сприяючи вдосконаленню пізнавальних процесів, соціалізації та підготовки до повноцінного життя. Підкреслено труднощі та проблеми на шляху впровадження інноваційних технологій в дошкільну освіту: недостатнє матеріально-технічне забезпечення закладів дошкільної освіти, брак коштів для оплати корекційних занять для дітей з особливими освітніми потребами, неготовність педагогів до реалізації інноваційних методів у роботі дошкільних закладів.

Ключові слова: дошкільники з порушеннями інтелекту, інноваційні технології, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами, розвиток і корекція.

The article highlights the issue of implementing modern innovative technologies in the practice of preschool education institutions, particularly in the context of inclusive education. The relevance of the study is based on the update the Basic Component of Preschool Education, the enactment of the new Law of Ukraine "On Preschool Education", and recent innovations in the organization of inclusive and special education for preschool children with special educational needs.

The paper analyzes the essence of the concept of "innovative technologies" in preschool education, outlines their types and ways of application, and reveals the corrective potential of these methods for the development of cognitive, sensory, socio-communicative and motor abilities of preschool children, including those with intellectual disabilities.

Special attention is paid to the specifics of using innovative technologies for preschoolers with special educational needs, particularly children with intellectual disabilities, in the context of inclusive education are highlighted. It is demonstrated that these technologies open up new opportunities for the development of this category of children, contributing to the improvement of cognitive processes, socialization, and preparation for independent life.

The article also emphasizes the challenges and problems in implementing innovative technologies in preschool education, including insufficient material and technical support of preschool institutions, lack of funding for corrective classes for children with special educational needs, and teachers' unpreparedness to implement innovative methods in preschool practice.

Key words: preschoolers with intellectual disabilities, innovative technologies, inclusive education, children with special educational needs, development and correction.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство вирізняється зростаючою увагою до кожного члена спільноти незалежно від стану його здоров'я, національності, чи рівня розвитку.

Відповідно до цінностей інклюзії, яка зараз широко впроваджується в Україні, кожна особа має право на здобуття якісної освіти відповідно до своїх можливостей та здібностей. Особливої

значущості ці засади набувають у системі дошкільної освіти, адже саме дошкільний вік є сенситивним періодом для формування особистості будь-якої дитини, в тому числі дитини з особливими освітніми потребами (далі – ООП), її пізнавального, емоційного та соціального розвитку. Саме дошкільня є важливим етапом формування базових навичок, прояву здібностей, розвитку соціально-комунікативних та соціально-адаптивних можливостей, формування особистості загалом.

За даними Міністерства освіти і науки України за останні п'ять років кількість дітей з ООП, які навчаються в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти, збільшилася у 1,9 рази – з 25078 дошкільників у 2020 році до 47610 у 2025 році; крім того, кількість інклюзивних груп також зростає – з 18681 у 2020 році до 33397 у 2025 році [11]. Така динаміка свідчить про суттєве розширення інклюзивної дошкільної освіти й підкреслює потребу у системному підході до організації корекційно-розвивальної роботи.

У цьому контексті перед корекційною педагогікою постає завдання індивідуалізації навчально-виховного процесу та використання засобів, здатних максимально стимулювати потенційні можливості кожної дитини. Традиційні методи навчання часто виявляються недостатньо ефективними для дітей з ООП, що вимагає впровадження інноваційних технологій. Особливо нагальним є це питання для дітей з порушеннями інтелекту, які потребують спеціальних підходів для активізації пізнавальної діяльності, комунікативних процесів, соціалізації загалом. Інноваційні технології відкривають нові можливості для підвищення якості корекційно-розвивальної роботи, формування життєво необхідних навичок та соціальної адаптації дошкільників з інтелектуальними порушеннями, сприяючи їх підготовці до повноцінного життя. Зокрема, питання ефективного використання сучасних методик у закладах дошкільної освіти (далі – ЗДО) з інклюзивним навчанням є важливим етапом у створенні умов для гармонійного розвитку дітей зазначеної категорії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання використання сучасних інноваційних технологій у навчальній та корекційній роботі з дошкільниками, що мають інтелектуальні порушення, досліджено у працях Г. Блеч, О. Чеботарьової, Н. Гавриш, С. Миронової тощо. Їх наукові напрацювання підтверджують, що застосування таких методик, як проблемний

підхід, арт-терапія, ігрові технології та сенсорна інтеграція, є ефективними інструментами у роботі з дітьми дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями [12]. Дослідники А. Колупаєва, В. Засенко, М. Матвеева обґрунтовують, що впровадження інноваційних технологій у роботу з дітьми дошкільного віку з порушеннями інтелекту сприяє розвитку їхніх когнітивних і соціальних навичок. У роботі О. Авраменко та В. Білан вказано на перспективи використання інноваційних технологій у дошкільлі, зокрема дослідницько-пошукових, STEM/STEAM-технологій, методик когнітивно-емоційного, сенсорного, мовленнєвого розвитку дітей. Так за допомогою арт-терапії, ігрових технологій та STEM-методик діти отримують можливість заміщати реальні предмети символами, відтворювати навколишній світ через зображення, слова та інші наочні засоби [1]. Такі підходи забезпечують поступовий розвиток пізнавальної діяльності, мовлення, мислення й емоційно-комунікативних здібностей дошкільників.

У науковій літературі накопичено значну кількість рекомендацій і методик для роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями, однак існують проблеми, пов'язані з недостатньою адаптацією цих технологій до потреб сучасної дошкільної освіти, зокрема з інклюзивним навчанням.

Мета статті: обґрунтувати теоретичні засади та особливості впровадження сучасних інноваційних технологій у роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями дошкільного віку в закладах дошкільної освіти з інклюзивним навчанням.

Виклад основного матеріалу. Сучасний соціум є дуже динамічним, бо нова інформація, здобуті знання, технології та соціальні процеси вимагають формування нових компетентностей, що відповідають актуальній ситуації. При цьому освіта не може залишатися статичною. Особливо це стосується дошкільної освіти, адже саме на цьому етапі формується основа для всебічного розвитку дитини, її соціалізації, інтелектуального та емоційного становлення. У зв'язку з цим виникає необхідність пошуку нових підходів до організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, які відповідали б сучасним вимогам, особливо щодо дітей з ООП. Ефективна корекційно-розвивальна робота з дітьми дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями потребує використання таких педагогічних засобів, які відповідають особливостям їхнього психічного розвитку. У цьому контексті інноваційні технології розглядаються як перспективний напрям удосконалення

корекційного впливу, що дозволяє поєднати індивідуальний підхід, наочність та активну участь дитини в освітньому процесі. Саме тому все більшої актуальності набуває впровадження інноваційних технологій у практику роботи з дітьми.

Особливо значущим є використання інноваційних технологій у закладах дошкільної освіти з інклюзивним навчанням, де одночасно виховуються нормотипові діти та діти з різними особливостями розвитку, в тому числі дошкільники з інтелектуальними порушеннями. Інклюзія передбачає створення такого освітнього середовища, в якому кожна дитина матиме змогу розкривати свій потенціал у комфортних, адаптованих під її потреби умовах, без бар'єрів та дискримінації [9, с. 17]. Інноваційні технології в цьому контексті не лише допомагають змінити навчальні підходи, а й сприяють соціальній інтеграції дітей, розвитку толерантності та емпатії серед однолітків.

У наукових напрацюваннях Л. Калуської та М. Отрощенко поняття «інноваційні технології» трактується як сукупність нових підходів, методів, засобів і форм організації освітнього процесу, що забезпечують високу ефективність навчання, розвитку і виховання дітей. А отже, інноваційна освітня технологія – це системно організований процес, спрямований на оновлення змісту, методів і форм взаємодії педагогів і дітей, з урахуванням сучасних потреб суспільства та особистості. Головними характеристиками інноваційних технологій є новизна, що передбачає впровадження нестандартних рішень у традиційну систему освіти; ефективність, тобто досягнення позитивних змін у розвитку дитини; а також адаптивність, що дозволяє враховувати індивідуальні особливості та потреби кожного вихованця, зокрема й з інтелектуальними порушеннями [8, с. 12].

Інновації в закладах дошкільної освіти (ЗДО) спрямовані на модернізацію освітнього процесу, підвищення його якості та ефективності через впровадження новітніх технологій. Основні напрямки включають особистісно орієнтований підхід, ІКТ (цифрові інструменти, інтерактивні заняття), розвивальні ігри (Нікітіних, Танграм) та методики критичного мислення (мнемотехніка, ейдетика).

О. Авраменко та В. Білан у своїх наукових напрацюваннях визначили, що у дошкільній освіті сьогодні активно застосовуються такі види інноваційних технологій, як:

- інформаційно-комунікаційні технології та цифрові інструменти (інтерактивні панелі,

- планшети, електронні освітні ресурси, освітні мобільні додатки, мультимедійні презентації та навчальні відео, 3-D-моделі, аудіокнижки та інтерактивні казки, онлайн-платформи тощо);

- інтерактивні технології (діалоги, тренінги, мікрогрупові ігри, проєктні технології для формування ініціативності, самостійності, комунікативної компетентності дошкільників);

- ігрові технології (рольові, сюжетно-рольові ігри, педагогічне драматизування тощо);

- використання технологій штучного інтелекту (ШІ), що дозволяють адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб дітей, розвивають когнітивні навички, увагу, пам'ять і мислення через інтерактивні додатки, голосових асистентів та інтелектуальні навчальні платформи;

- технології емоційного та когнітивного розвитку, сенсорні технології, зокрема використання спеціального обладнання для розвитку сенсорної інтеграції (тренажери для розвитку дрібної моторики, рівноваги, відчуття тіла тощо);

- STEM- і STEAM-технології спрямовані на розвиток проблемно-дослідницької активності дітей, формування елементарних математичних понять та уявлень, просторового мислення та орієнтування, технічної уяви, уміння моделювати та конструювати [1].

На відміну від традиційних підходів, де домінує передача знань від вихователя до дитини, інноваційні технології передбачають активну участь самої дитини в освітньому процесі, розвиток її креативності, ініціативи, самостійності. Такий підхід сприяє реалізації індивідуальної освітньої траєкторії кожного вихованця, що є особливо важливим в умовах інклюзивного навчання.

Потреба у зміні традиційного освітнього процесу у ЗДО з інклюзивним навчанням закономірно призвела до активного впровадження інноваційних технологій, які орієнтовані на розвиток особистості дитини в умовах універсального, творчого, безбар'єрного середовища. Ці технології формують у всіх дітей, в тому числі у дошкільників з порушеннями пізнавальної діяльності, не тільки знання, а й життєві компетентності, що забезпечує гармонійний розвиток, соціальну адаптованість та готовність до подальшого здобуття освіти у школі [4, с. 43].

На практиці в закладах дошкільної освіти, зокрема для дітей з порушеннями інтелекту, активно застосовується ціла низка інноваційних методів, серед яких варто виділити:

1. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) шляхом використання не тільки традиційних

підходів, але й інтерактивної підлоги (Briolight), пісочниці, SMART-дошки, навчальних планшетів, спеціалізованого програмного забезпечення [8, с. 143]. Досягається візуалізація абстрактних понять, розвиток наочно-образного мислення, підвищення мотивації через гейміфікацію.

2. Сенсорно-інтегративні технології (сенсорні кімнати, різноманітні тренажери, обтяжені ковдри, тактильні панелі, сухі басейни), які сприяють корекції дисфункції сенсорної інтеграції, розвитку пропріоцепції та вестибулярного апарату, регуляції психоемоційного стану [1].

3. Корекційно-ігрові та конструктивні технології через використання LEGO-технології («Шість цеглинок»), методики Нумікон, блоків Дьенеша, паличок Кюїзенера, ігор Воскобовича тощо. Результатом є формування елементарних математичних уявлень, розвиток конструктивного праксису, логічного мислення, просторової орієнтації, порівняння, класифікації – важливих компонентів інтелектуального розвитку дошкільника [2; 5; 6]. У роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями використовуються як засоби корекційної роботи.

4. Арт-терапевтичні технології (ізотерапія, пісочна терапія, музикотерапія, казкотерапія, інші нетрадиційні техніки). Ефективно впливає на невербальну експресію, адекватне вираження емоцій, зниження тривожності, розвиток уяви, креативності, комунікативних навичок. У роботі з дітьми з порушеннями інтелекту казкотерапія допомагає формувати впевненість у собі, адекватну самооцінку та відчуття безпеки [4, с. 62; 8, с. 127].

5. Методика Монтессорі. Цей підхід реалізується через принцип «Допоможи мені це зробити самому», базується на індивідуальному підході, створенні спеціального сенсорного середовища та розвитку самостійності. Вона передбачає вільний вибір діяльності, роботу у власному темпі, використання матеріалів, що тренують моторику та сенсорику, розвиток внутрішньої мотивації дитини [4, с. 38; 5]. Ця методика легко адаптується до потреб дітей з порушеннями інтелекту.

6. Здоров'язбережувальні та кінезіологічні технології (методика «Плавати раніше, ніж ходити», кінезіологія «Гімнастика мозку», Су-джок терапія, нейроігри, біоенергопластика, дихальна гімнастика). Сприяє синхронізації роботи півкуль мозку, стимуляції мовленнєвих зон, розвитку дрібної моторики та саморегуляції [4; 5].

7. Використання технологій штучного інтелекту (ШІ). Технології штучного інтелекту

поступово впроваджуються в ЗДО з інклюзивним навчанням. Для дітей з інтелектуальними порушеннями ШІ може виступати інструментом адаптивного навчання – через інтерактивні додатки, голосових асистентів, розумні ігри. Такі технології допомагають індивідуалізувати освітній процес, розвивають увагу, пам'ять, мовлення та мислення у доступній для дитини формі [1].

Впровадження ІКТ у корекційний процес є відповіддю на виклики сучасності та особливості сприйняття дітей з інтелектуальними порушеннями. Для цієї категорії дітей характерне домінування наочно-дійового та наочно-образного мислення над словесно-логічним. Комп'ютерні засоби виступають свого роду «когнітивним протезом», дозволяючи моделювати ситуації та об'єкти, які важко сприймаються через вербальні інструкції [4]. Важливо наголосити, що ІКТ-технології у ЗДО не замінюють традиційні форми діяльності, а гармонійно доповнюють їх, роблячи освітній процес більш динамічним, індивідуалізованим і привабливим для дитини.

У контексті інклюзивного навчання цифрові засоби набувають особливого значення. Існує низка сучасних мобільних застосунків, які не лише полегшують сприймання навчального матеріалу, а й ефективно підтримують підготовку дошкільників до шкільного життя. Серед таких – Digital Inclusion, Kids Academy: Talented & Gifted, Busy Shapes & Colors, Розумники. Дошкільля, що передбачають ігрові, інтерактивні форми навчання, адаптовані до індивідуальних можливостей дитини. Також існують додатки для розвитку дрібної моторики, уваги та пам'яті, що ефективно використовуються у корекційній роботі [5].

Значний потенціал у інклюзивному підході демонструють і ряд інших мультимедійних та цифрових технологій. Яскравим прикладом поєднання фізичної активності з когнітивним навантаженням є використання інтерактивної підлоги (зокрема, системи «Briolight»). Ця технологія проєктує зображення на поверхню та реагує на рухи дитини, що дозволяє реалізувати на практиці теорію про зв'язок формування вищих психічних функцій з розвитком моторики. Для дітей, які мають розлади координації, такі ігри, як «перейди річку по камінцях», створюють умови для тренування схеми тіла та просторового орієнтування. Важливо, що динамічність зображень утримує мимовільну увагу, а інтерактивність формує стійкі причинно-наслідкові зв'язки («мій рух змінює середовище»), що є критично важливим для мотивації дітей, зокрема з порушеннями інтелекту [4].

Логічним продовженням цифровізації корекційного процесу є інтерактивна пісочниця, яка являє собою синтез сенсорики та технології доповненої реальності (AR). Інтерактивна пісочниця накладає на пісок кольорові тексти наприклад: гори, воду чи траву – відповідно до висоти та форми рельєфу, створеного руками дитини, що дозволяє наочно матеріалізувати просторові поняття, відразу бачити зміни рельєфу і отримувати візуальне підтвердження власних дій [7].

Реалізація інклюзивного підходу у ЗДО потребує чіткого психолого-педагогічного супроводу, індивідуальних програм розвитку, взаємодії педагогів з фахівцями (дефектологами, логопедами, психологами) та активної співпраці з батьками дитини [9, с. 92]. Використання інноваційних, зокрема цифрових, технологій у цьому процесі значно полегшує адаптацію дитини до освітнього середовища, робить заняття більш цікавими, змістовними, доступними й результативними, що є надзвичайно важливим для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Інноваційні технології в інклюзивній дошкільній освіті відкривають нові можливості для розвитку, адаптації в соціумі та навчання дітей з порушеннями пізнавальної діяльності. Їх використання не лише активізує пізнавальну діяльність, а й сприяє формуванню мовлення, моторики, уваги, пам'яті, емоційної сфери. Завдяки інноваційним підходам педагога можуть значно гнучкіше адаптувати або модифікувати освітній процес до індивідуальних потреб дитини, забезпечуючи їй рівноправну участь у груповій діяльності [4, с. 192].

Спеціальні мобільні додатки для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку також набули великої популярності, оскільки вони можуть бути налаштовані відповідно до потреб конкретного учня та дозволяють йому займатися навчанням у зручний для нього час. Такі додатки допомагають у розвитку мовлення, комунікативних навичок, пам'яті, моторики та когнітивних функцій. Наприклад, програми з альтернативної та додаткової комунікації (AAC) дозволяють дітям, які мають труднощі з вербальним мовленням, спілкуватися за допомогою піктограм, символів або синтезу мовлення. Популярні мобільні додатки для альтернативної комунікації, такі як Proloquo2Go, TouchChat або CoughDrop, допомагають дітям з важкими мовленнєвими порушеннями спілкуватися з оточенням, використовуючи спеціальні візуальні інтерфейси [10; 15].

Інклюзивні технології, такі як спеціальні клавіатури, миші, комунікатори, пристрої з підтримкою жестової мови або спеціальні адаптації для керування комп'ютером очима чи голосом, значно розширюють навчальні можливості дітей з порушеннями інтелекту. Такі пристрої допомагають учням зазначеної категорії, що мають ще й порушення рухових функцій, брати активну участь у освітньому процесі, спілкуватися та взаємодіяти з оточенням [13, с. 68–69].

Важливу роль відіграють також онлайн-платформи та адаптивні освітні середовища, що дозволяють учням з порушеннями інтелекту займатися дистанційно або у власному темпі. Ці платформи містять спеціально розроблені навчальні матеріали, вправи для розвитку когнітивних навичок, а також інтерактивні ігри, які сприяють закріпленню знань. Наприклад, ресурс Khan Academy Kids, Learning Apps або ABCmouse пропонують адаптовані програми навчання для дітей з особливими освітніми потребами [14].

Ефективне використання інноваційних засобів в інклюзивному освітньому середовищі неможливе без тісної співпраці між педагогом, асистентом вихователя та фахівцями, що проводять корекційні заняття. Саме така взаємодія дозволяє не лише правильно обрати засіб навчання, а й своєчасно його адаптувати/модифікувати до індивідуальних потреб дитини. Важливо також залучати батьків до процесу – інноваційні технології можна переносити в домашнє середовище, забезпечуючи безперервність розвитку.

Попри очевидні переваги інноваційних технологій в умовах інклюзивного навчання, практика їхнього впровадження в ЗДО часто супроводжується низкою труднощів. Зокрема, це недостатній рівень володіння новітніми технологіями і пристроями вихователями ЗДО. Іншою проблемою залишається недостатнє матеріально-технічне забезпечення закладу освіти. Для реалізації інклюзивного підходу на сучасному рівні необхідне спеціалізоване обладнання: інтерактивні панелі, сенсорні зони, комп'ютерні програми, мультимедійні засоби, комунікативні дошки. Проте далеко не всі ЗДО мають фінансову можливість забезпечити групи всім необхідним, бо навіть на забезпечення проведення корекційних занять для дітей з ООП місцеві громади не виділяють достатньо засобів. Особливо складною є ситуація у сільській місцевості, де навіть базові умови для організації інклюзії можуть бути недостатні [9, с. 39; 13, с. 75–76].

Іншою актуальною проблемою є брак спеціально підготовлених кадрів. Успішне використання інноваційних методів у роботі з дітьми з ООП потребує високого рівня професійної підготовки педагогів, які мають не лише знання в галузі корекційної психопедагогіки та спеціальної дитячої психології, але й вміння користуватись технічними засобами навчання. Проте не всі вихователі проходили відповідну підготовку або мають практичний досвід роботи в інклюзивному середовищі, вони психологічно не готові до впровадження інновацій у свою роботу. Окремі педагоги вважають інклюзію додатковим навантаженням, не маючи достатньої підтримки з боку адміністрації чи колективу. У такому випадку навіть наявність обладнання не гарантує ефективної реалізації інноваційного підходу [4, с. 81].

Крім того, у системі освіти спостерігається дефіцит програм підвищення кваліфікації, які б були орієнтовані саме на інновації в інклюзивному навчанні, відсутність можливостей для обміну досвідом між педагогами, що працюють в інклюзивних групах. Налагодження професійної комунікації, участь у семінарах, тренінгах, спільних методичних заходах дозволяє не лише підвищити якість роботи, але й сформувати позитивну мотивацію до змін і самовдосконалення.

Подолання існуючих проблем і труднощів у впровадженні інновацій в інклюзивному середовищі потребує системного підходу. Важливим напрямом удосконалення є поглиблення міждисциплінарної співпраці: логопедів, дефектологів, психологів, ІКТ-фахівців і вихователів. Такий підхід дозволяє створити максимально ефективне освітнє середовище, адаптоване до потреб конкретної дитини. Паралельно з цим перспективним виглядає впровадження новітніх цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), інтерактивних застосунків, віртуальної реальності, програм для невербальної комунікації – усе це значно розширює можливості інклюзивного навчання.

Враховуючи оновлений Базовий компонент дошкільної освіти (2021), педагоги мають опанувати сучасні методи, форми та засоби освітньої діяльності, включаючи інтерактивні, інформаційно-комунікаційні, дослідницькі та STEM/STEAM-технології. Це зумовлює необхідність глибокого вивчення сучасних підходів

до інноваційного розвитку системи дошкільної освіти як під час підготовки фахівців для роботи в системі дошкілля, так і в ході підвищення кваліфікації вихователів та їх асистентів.

Також варто зазначити, що значну роль у професійному зростанні педагогів відіграє участь у проєктах, тренінгах, освітніх семінарах, які дозволяють обмінюватися досвідом, впроваджувати нові методики та отримувати практичні навички. Такі ініціативи сприяють формуванню сучасного бачення інклюзивної освіти, орієнтованого на розвиток потенціалу кожної дитини.

Майбутнє інклюзивної освіти нерозривно пов'язане з технологічними інноваціями, що сприятимуть персоналізації навчального процесу, підвищенню доступності та ефективності корекційної роботи. Використання штучного інтелекту, віртуальної реальності, асистивних пристроїв та телемедицини значно покращить навчальні можливості дітей з ООП, зокрема з порушеннями інтелекту, допоможе їм краще адаптуватися до суспільства та максимально реалізувати свій потенціал. У майбутньому технології стануть не просто допоміжними засобами, а повноцінною частиною навчального середовища, що дозволить кожній дитині отримати освіту, яка відповідатиме її індивідуальним можливостям та потребам

Висновки. Упровадження інноваційних технологій у ЗДО з інклюзивним навчанням є не лише сучасною тенденцією, а й ефективним інструментом для забезпечення якісної та доступної освіти дітей з інтелектуальними порушеннями. Інновації відкривають нові можливості для розвитку, соціалізації та самореалізації, сприяючи індивідуалізації освітнього процесу.

Особливе значення мають такі технології, як ІКТ та засоби штучного інтелекту, мультимедійні ігри, LEGO-освіта, сенсорно-інтегративні, здоров'язбережувальні та кінезіологічні технології, що роблять навчання доступним, цікавим і ефективним. Водночас результативність інноваційного підходу потребує високої професійної компетентності педагогів, міждисциплінарної взаємодії та належного ресурсного забезпечення.

Таким чином, створення комфортного інклюзивного середовища в ЗДО є важливою умовою формування суспільства, яке підтримує розвиток кожної дитини незалежно від її можливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авраменко О., Білан В. Інноваційні технології у дошкільній освіті: сучасні тенденції та перспективи розвитку. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/32949/32911>

2. Блоки Дьенеша. Ігри та заняття. Використання блоків. URL: <https://vseosvita.ua/library/bloki-denesa-igrigri-ta-zanatta-vikoristanna-blokiv-310771.html>
3. Досвід впровадження сенсорних кімнат у ЗДО. URL: <https://nus.org.ua/articles/sensorni-kimnaty-v-dnz>
4. Дудник Н., Карпенко О., Свйонтик О. Сучасні технології дошкільного виховання: навчальний посібник для студентів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності : 012 Дошкільна освіта. Дрогобич : ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. 300 с.
5. Інноваційні технології в галузі дошкільної освіти. URL: <https://vseosvita.ua/library/innovacijni-tehnologii-v-galuzi-doskilnoi-osviti-454538.html>
6. Інтеграція LEGO-технологій в освітній процес. URL: <https://vseosvita.ua/library/integracia-lego-tehnologij-v-osvitnij-proces-411892.html>
7. Інтерактивна пісочниця: новий погляд на розвиток і терапію. URL: <https://ioanivcenter.com/interaktyvna-pisochnycyza-novuj-poglyad-na-rozvytok-i-terapiyu/>.
8. Калуська Л., Отрощенко М. Інновації в дошкільлі. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід: Посібник на допомогу дошкільним працівникам. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 376 с.
9. Колупасва А. А., Таранченко О. М. Інклюзія: покровоко для педагогів : навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 232 с.
10. Комунікативні дошки та альтернативна комунікація для дітей з ООП. URL: <https://inclusive.org.ua/aac>
11. Міністерство освіти і науки України. Інклюзивне навчання. Статистичні дані. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/inklyuzivne-navchannya/statistichni-dani>
12. Програма розвитку дітей раннього та дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, І. В. Бобренко, С. В. Трикоз, О. І. Мякушко, І. В. Сухіна, Н. С. Бабій, Н. П. Цимбалюк, І. Д. Лукачук та ін. : за наук. ред. О. В. Чеботарьової, І. В. Гладченко. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмченка НАПН України, 2023. 438 с.
13. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / [А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.]; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
14. Free, fun educational app for young kids | Khan Academy Kids. *Free, fun educational app for young kids | Khan Academy Kids*. URL: <https://learn.khanacademy.org/khan-academy-kids/>
15. Proloquo2Go vs Coughdrop AAC. *Goally Apps & Tablets for Kids*. URL: <https://getgoally.com/compare-aac-apps/proloquo2go-vs-coughdrop/>

Кляп М. І.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY)

Дата першого надходження статті до видання: 10.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 02.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.04.2026

